

Функції наукових статей:

- дослідницька – подають наукові результати, є джерелом нового наукового знання;
- презентаційна – представляють дослідника в науковому товаристві, показують його внесок у створення наукового знання;
- оцінна – оцінюють стан наукових досліджень з певної проблеми;
- комунікативна – слугують засобом спілкування дослідників.

О. В. Дикань

ОСОБЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сучасна система освіти повинна йти шляхом фундаменталізації, для чого необхідно постійно посилювати увагу до предметів, які закладають базу освіти, формують логіку, культуру мислення, стоять на чолі наукового та технічного прогресу цивілізації.

У процесі підготовки сучасних фахівців необхідно не тільки передавати готові знання, але й формувати потребу, навички та вміння до самостійної роботи. Це обумовлено тим, що в наш час обсяг інформації настільки великий, що перше місце відводиться вмінню виділити з цього потоку необхідне.

У період перебудови вищої школи обрано напрямок на підвищення ролі та збільшення самостійної роботи студентів у різноманітних її формах, особливо з фундаментальних дисциплін.

Навчальний процес, як відомо, включає три основних компоненти – лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття і самостійну роботу студентів. Ці компоненти тісно взаємодіють, взаємодоповнюють і взаємопідтримують одне одного. Від їхнього взаємозв'язку залежить ефективність навчального процесу, роль і вплив викладача на нього.

Методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі потребує від викладача правильного розподілу тем курсу на лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття і самостійну роботу.

Провідна роль у навчальному процесі, звісно, належить лекціям, які слугують цілеспрямованому опануванню основними темами курсу, основними поняттями та категоріями. Лекції є первісною стадією процесу вивчення більшості дисциплін. Інформація не просто транслюється від викладача до студента, а через встановлення між ними певної спільності виробляється нова, спільна для них інформація. Тут носієм інформації виступає викладач. Досвід, накопичений студентами при вивченні на лекціях перших тем, успішно може бути використаний при самостійному вивченні наступних тем курсу.

Семінарські (практичні, лабораторні) заняття також сприяють розвитку пізнавальної діяльності і самостійності студентів, умінню висловлюватися і аргументувати свою думку.

Організація самостійної роботи студентів у вищій школі має свої особливості.

Самостійна робота над матеріалом курсу передбачає, що студент має достатній рівень самоорганізації та мотивації, певний стартовий рівень освіти. Викладач у цьому процесі виступає в ролі консультанта, до обов'язків якого входить координування пізнавального процесу, консультування і т. д. Під час самостійних занять, керуючись безпосередньою допомогою викладача, відповідною навчальною та методичною літературою і виконуючи завдання викладача, студенти самостійно удосконалюють свої знання, уміння та досвід, набуті на аудиторних заняттях.

У ході таких занять студент переглядає матеріал (текстову тверду копію або комп'ютерний варіант), вивчає основні поняття і категорії, визначає зв'язок між ними всередині розділів, узагальнює їх і т. д.

В організації самостійної роботи є прийнятними як звичайні книги, методичні вказівки, так і комп'ютерні підручники, навчальні посібники, мультимедійні курси і т. д. Доцільно використовувати з цією метою комп'ютерні комунікації (Інтернет, електронну пошту, телеконференції і т. д.).

Система освіти повинна швидше пристосовуватися до виникнення нових технологій і застосування їх на практиці. Вона також повинна своєчасно готувати студентів до використання технічних можливостей – теперішніх і майбутніх. У цьому аспекті використання комп'ютерів принципово відрізняється від інших його застосувань. У більшості випадків комп'ютери покращують, розширюють, посилюють методики викладання як традиційні, так і нові. Часто цього досягають завдяки пристосуванню комп'ютерів і програм до загальної методики викладання.

Самостійна робота студентів характеризується гнучкістю. Студенти дві третини навчального процесу відвідують лекції та семінари. Інший час працюють у зручному темпі. Кожний може вчитися стільки, скільки йому особисто необхідно для оволодіння матеріалом і його засвоєння. Це дає можливість скоротити на третину перебування студентів в аудиторіях, розвинути навички систематичного вивчення навчального матеріалу, широко використовувати сучасні інформаційно-апаратні засоби в щоденній роботі, підвищити якість і ефективність навчання.

У багатьох моделях планування навчального процесу найсуттєвішим у викладанні того чи іншого курсу є організація самостійної роботи студентів у різноманітних її формах. Здійснення визначених вище напрямків у роботі зі студентами сприятиме розвитку їхньої самостійності, творчої активності та ініціативи.